

KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK 5. OSZTÁLY

Információs társadalomban élünk, így új ismerethordozók jelennek meg a könyvtárakban.

Már nemcsak könyvek, folyóiratok találhatók egy könyvtárban, hanem CD-ROM-ok, e-bookok, Internet-hozzáférés is része a könyvtár szolgáltatásainak. De emellett a hagyományos feladatok is megmaradtak, mert a papír alapú dokumentumokra is szükség van.

A dokumentumok csoportosítása, típusai

➤ Írásos

- ✓ Kézírtos: régi művek, melyek nem jelentek meg nyomtatásban
- ✓ Nyomtatott: nagy nyilvánosságnak szánt, kereskedelemben is kapható (könyv, folyóirat, újság)

➤ Képi

- ✓ Ábrák, rajzok: moziplakátok, képregények
- ✓ Fényképek: információs értéküket a kép hordozza (történelmi események megörökítése)

➤ Audiovizuális

- ✓ hangfelvételt vagy mozgóképet tartalmaz, **függetlenül** attól, **milyen adathordozón tárolják** (játékfilm, dokumentumfilm)

➤ Elektronikus – információit digitálisan tárolják

- ✓ multimédia lemez: (válogatás CD-k, egy-egy ismeret bemutatása)
- ✓ internet-dokumentum: (egy adott iskola, cég, könyvtár honlapja)

Könyvek csoportosítása

➤ Ismeretközlő művek *Ismeretközlés színvonalára alapján:*

- ✓ Szakkönyvek: tudományos munkák, felsőoktatásban használt könyvek
- ✓ Ismeretterjesztő könyvek: tárgyilagos, átlagos műveltségű ember számára érthető

➤ Irodalmi művek *Művészi szándék megléte alapján:*

- ✓ Szépirodalmi művek: művészi színvonalú a téma feldolgozása
- ✓ Szórakoztató irodalmi művek: kikapcsolódást nyújtó könyvek, amik nem adnak különösebb művészi élményt

Különleges könyvek:

Bibliográfiák: olyan kiadványok, melyek különböző tárgykörben összegyűjtik az ajánlott művek címeit. Lehet könyvek végén, vagy akár évente megjelenő kiadvány, ahol felsorolják az adott területre vonatkozó legfontosabb szakirodalmakat.

Lexikonok

- ❖ Ismereteket betűrendbe szedi
- ❖ Címszavak visszakeresése így gyors
- ❖ Rövidebb, tömör szócikkek jellemzőek
- ❖ Szócikk leírásában sokszor utalószó található

Enciklopédiák

- ❖ Nagyobb egységekkel dolgozik
- ❖ Így az egy témához tartozó dolgok egymás mellé kerülnek, nem betűrend szerinti az elrendezés
- ❖ A visszakereshetőséget név- és tárgymutató segíti
- ❖ Pl.: Pallas Nagy Lexikona (18 kötetes), később felújítva kiadták és kiegészítették, így lett a Révai Nagy Lexikona

Szakszótárak, szaklexikonok

- ❖ Egy-egy szakma, tudományterület speciális fogalmai, nevei, elnevezései betűrendbe szedett szócikkekkel.
- ❖ Sokszor a lexikális adatok mellett a szókincset is feldolgozza.

Nyelvi szótárak:

Kézikönyvek legnagyobb csoportja

Egynyelvű szótárak:

- ❖ A címszavak és szócikkek ugyanazon a nyelven íródtak
- ❖ Ilyen az értelmező szótár, szinonimaszótár
- ❖ Pl.: Magyar értelmező kéziszótár, Idegen szavak és kifejezések szótára, Helyesírási kéziszótár, Idegen nevek kiejtési szótára

Kétnyelvű szótárak:

- ❖ Adott nyelven megadott címszavakhoz rendelik a másik nyelv megfelelőit
- ❖ Jó esetben nemcsak szószedet, hanem példákkal is segíti a megértést
- ❖ Méretük szerint van „nagy”-, „kézi”- és „zseb”-szótár

Atlaszok

- ❖ Térképeket tartalmaznak
- ❖ Különböző részletességgel készülnek
- ❖ Hely- és névmutatóval segíti a keresést
- ❖ pl.: Nagy világatlasz, Képes világatlasz

Adatárak

- ❖ Egy-egy tudományág vagy szakterület adatait, tényeit gyűjtik össze,
- ❖ Jól szerkesztett, gyorsan visszakereshető tények
- ❖ Táblázatok, értelmező grafikonokat tartalmazhat
- ❖ A magyarázattal ritkán foglalkozik, inkább csak tényeket, adatokat közöl